

Regler för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom lärarutbildningen vid Karlstads universitet

Fastställda av lärarutbildningsnämnden 2013-08-13,
reviderade 2015-06-17, 2016-10-11, 2017-06-05

Dnr LUN2015/83

Regler för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom lärarutbildningen vid Karlstads universitet gäller studenter antagna till lärarutbildningen från och med höstterminen 2011 i Förskolläraryrket, Grundläraryrket, Ämnesläraryrket, Musikläraryrket, Kompletterande pedagogisk utbildning, Kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade och Yrkesläraryrket. En sammanställning av aktörer och deras uppgifter inom VFU finns i bilaga 1.

Allmänt gäller att ansökningar behandlas individuellt och prövas utifrån varje enskild students specifika situation.

Information och ansökningsblanketter finns på lärarutbildningens webbplats:
www.kau.se/lararutbildningen/vfu

1 VFU-placering

- 1.1** Studentens examen är styrande för vilken verksamhet VFU förläggs inom. I det fall lämplig lokal lärarutbildare inte finns att tillgå kan det bli aktuellt med en VFU-placering i närliggande verksamhet. I dessa fall försöker VFU-handläggare/VFU-samordnare placera studenten i rätt verksamhetsområde inför nästkommande VFU.
- 1.2** Karlstads universitet har VFU-avtal med ett antal kommuner och campusstudenter placeras i ett partnerområde i någon av dessa kommuner inför första VFU-kursen. Studenten ges möjlighet att lämna önskemål om avtalskommun enligt angivet datum. Distanstudenter har möjlighet att önska VFU-placering i eller utanför avtalskommunerna och även detta enligt angivet datum. Om möjligt tas hänsyn till studentens önskemål. Vid placering utanför avtalskommun skrivs en tillfällig överenskommelse för studentens VFU mellan universitetet och huvudmannen.
- 1.3** Studenten är placerad i samma partnerområde hela utbildningstiden. Karlstads universitet arbetar utifrån en pedagogisk grundtanke om kontinuitet och fördjupning, för att säkerställa progressionen i utbildningen. Placering inom samma partnerområde skapar också förutsättningar för studenten att följa utvecklingsarbetet över tid i ett partnerområde.
- 1.4** I de delar av lärarutbildningen där övningsskolor används för den verksamhetsförlagda utbildningen placeras studenten i ett övningsskoleområde inför sin första VFU-kurs och

gör sedan all VFU i utbildningen i detta partnerområde. Studenten ges möjlighet att lämna önskemål om kommun enligt angivet datum. Om möjligt tas hänsyn till studentens önskemål.

- 1.5** För de studenter som har sin VFU-placering i en avtalskommun ansvarar VFU-samordnaren för att det finns en lämplig lokal lärarutbildare inför studentens VFU-kurser.

För de studenter som har en VFU-placering utanför universitetets avtalskommuner ansvarar studenten för sin placering. Studenten tar kontakt med sin VFU-samordnare terminen innan varje VFU-kurs med en förfrågan om fortsatt placering i partnerområdet. Om studenten inte kan erbjudas plats ska ansökan om byte av partnerområde lämnas in senast 1 maj för VFU på hösttermin resp. 1 november för VFU på vårtermin. Intyg från partnerområdets VFU-samordnare bifogas.

- 1.6** Den verksamhetsförlagda utbildningen innebär studier på heltid för Förskolläraryrket, Grundläraryrket och Ämnesläraryrket. På Kompletterande pedagogisk utbildning, Kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade och Yrkesläraryrket ska VFU göras på minst halvtid. Det är inte tillåtet för studenten att arbeta samtidigt som hen genomför VFU (undantag se punkt 2 om VFU i tjänsten).

- 1.7** Studenten ansvarar för att meddela studievägledare ev. avsteg från sin studieplanering (föräldraledighet, studieuppehåll, uppsamlingstermin) alt. för att meddela avbrott.

2 VFU i tjänsten

- 2.1** Studenter som är antagna till Kompletterande pedagogisk utbildning, Kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade eller Yrkesläraryrket och har en anställning som lärare kan ansöka om VFU i tjänsten.

- 2.2** Följande villkor måste uppfyllas för att VFU i egen tjänst ska beviljas:

- **en relevant anställning** – den studerande ska ha en för sin lärarutbildning och blivande lärarexamen relevant anställning inom skolan, inom rätt verksamhetsområde och ämnen.
- **en lokal lärarutbildare** – det ska finnas en lokal lärarutbildare på skolan med lärarbehörighet för det verksamhetsområde och ämne(n) som studenten är antagen till programmet med och som ansvarar för den studerandes VFU. Gärna med handledarutbildning.
- **utrymme för didaktiska uppgifter i tjänsten** – den studerande ska ha möjlighet att i tjänsten kunna genomföra olika didaktiska uppgifter och undersökningar som ingår i lärarutbildningen.

- 2.3** Ansökan på därför avsedd blankett lämnas till VFU-handläggare på Lärarutbildningens kansli inför kommande termin. Programledare beslutar i ärendet. Handläggningstiden är ca 20 arbetsdagar.

2.4 För att påbörja VFU i tjänsten ska studenten ha fått sin ansökan beviljad.

2.5 VFU i tjänsten beviljas ej för om-VFU.

3 Byte av VFU-placering och partnerområde

3.1 Byte av förskola/skola/lokal lärarutbildare sker i första hand inom det egna partnerområdet. Ärendet handläggs då av studentens VFU-samordnare.

3.2 Studenten kan ansöka om byte av partnerområde. Byte beviljas i första hand till någon av Karlstads universitets avtalskommuner, under förutsättning att lämplig lokal lärarutbildare finns att tillgå. Byte kan beviljas utifrån medicinska, sociala, pedagogiska eller regionalpolitiska skäl.

Följande omständigheter kan utgöra skäl för byte:

Medicinska skäl

- Sjukdom eller andra omständigheter som inverkar på studentens möjligheter att genomföra VFU på aktuellt partnerområde. Läkarintyg som verifierar förhållandena ska bifogas ansökan.

Sociala skäl

- Social förändring av synnerligen allvarlig karaktär som förändrar möjligheterna för en student att genomföra sin VFU på aktuellt partnerområde.
- Ändrad bostadsadress som innebär att restiden till partnerområdet överstiger 1 timme och 30 minuter (enkel resa).

Pedagogiska skäl

- Partnerområdet har inte möjlighet att erbjuda fortsatt VFU-placering. Intyg från VFU-samordnare som verifierar detta ska bifogas ansökan.
- Problem med perspektivbytet från elev till student och blivande lärare (kan till exempel uppstå när en student gör sin VFU på den skola där han/hon själv varit elev).
- Samarbetssvårigheter mellan student och lokal lärarutbildare. Byte ska i första hand ske inom partnerområdet. Om detta inte går att lösa kan det bli aktuellt med byte av partnerområde. Detta byte föregås alltid av ett samtal mellan student, universitetets lärarutbildare, berörd lokal lärarutbildare och VFU-samordnare. Intyg från universitetets lärarutbildare som verifierar detta ska bifogas ansökan.

Regionalpolitiska skäl

- Önskar en student placering i en avtalskommun som önskar fler studenter inom aktuellt verksamhetsområde, kan ett byte beviljas med hänvisning till VFU-avtalet mellan Karlstads universitet och dess avtalskommuner.

- 3.3** Ansökan som avser byte av partnerområde inför studentens sista VFU-kurs i utbildningen behandlas särskilt restriktivt och beviljas endast i undantagsfall, med hänvisning till den pedagogiska grundläggande principen vid placering, det vill säga att studenten tillhör samma partnerområde under hela utbildningstiden (se 1.3).
- 3.4** Ansökan om byte, på därför avsedd blankett och med eventuella intyg som åberopas, ska vara VFU-handläggare tillhanda senast 1 maj respektive 1 november inför aktuell termin. En granskningsgrupp bedömer om synnerliga skäl föreligger. Gruppen är sammansatt av representanter från lärarutbildningens kansli och studentkåren. Chef för Lärarutbildningens kansli beslutar i ärendet. Om studenten önskar finns möjlighet att föredra sitt ärende innan beslut fattas. Beslutet kan inte överklagas.

4 Tillgodoräknande av yrkeserfarenhet som VFU

- 4.1** Bedömning av reell kompetens för tillgodoräknande av yrkeserfarenhet som verksamhetsförlagd utbildning görs gentemot lärandemålen för respektive kurs. Tillgodoräknande av VFU1 görs således mot lärandemålen för VFU1 etc. Se vidare riktlinjer för tillgodoräknande av reell kompetens som verksamhetsförlagd utbildning på lärarutbildningens webbplats.
- 4.2** Det är den sökandes skyldighet att i samband med ansökan förmedla vilka kunskaper han eller hon anser sig ha förvärvat samt på vilket sätt förvärvandet skett. De faktiska sakförhållandena ska styrkas med tjänstgöringsintyg. Att lärandemålen uppnåtts ska styrkas genom studentens självvärdering och kompletterande intervju.
- 4.3** Ansökan om tillgodoräknande bör ske senast den 15 april för VFU-kurs på hösttermin och senast den 15 oktober för VFU-kurs på vårtermin för att ansökan ska hinna behandlas i tid före kursstarten. I de fall sista ansökningsdag inte går att hålla, till exempel i Förskolläraryrkesprogramets termin 1, lämnas ansökan snarast möjligt. Ansökan lämnas till studievägledare. I samtliga fall görs en individuell bedömning. Beslut om tillgodoräknande fattas enligt gällande delegationsordning. Normal handläggningstid är fyra veckor.

5 Resebidrag

- 5.1** Campusstudenter som har en VFU-placering i någon av Karlstads universitets avtalskommuner inom pendlingsavstånd från universitetet kan ha rätt till resebidrag under VFU-kursen. Resebidrag utgår inte för resor inom Karlstad tätort. Distansstudenter förväntas vara införstådda med att denna studieform innebär resekostnader, varför inget resebidrag utgår.
- 5.2** Resebidraget baseras på det billigaste färdssättet. Endast när kollektivtrafiken inte kan nyttjas kan kostnader för egen bil ersättas. Studenten ska i detta fall ansöka på därför avsedd blankett till VFU-handläggare och få detta beviljat före VFU-periodens början. Handläggningstiden är ca 10 arbetsdagar.

5.3 Resebidragräkning lämnas till VFU-handläggare på Lärarutbildningens kansli. Kvitton på biljetter ska bifogas. Resebidragen hanteras kontinuerligt under terminen. Handläggningstiden är ca 30 arbetsdagar.

6 VFU i utländsk förskola/skola

6.1 Delar av den verksamhetsförlagda utbildningen kan förläggas till en utländsk förskola/skola. I samtliga utbildningar genomförs alltid de första VFU-kurserna i sin helhet i en svensk förskola/skola. I den sista VFU-kursen kan upp till två veckor förläggas till en utländsk förskola/skola.

6.2 För VFU i en utländsk förskola/skola gäller att nedanstående kriterier är uppfyllda:

- Studenten ska ha goda språkkunskaper i relevant språk.
- Studenten ska ha genomfört sina studier, inklusive tidigare VFU-kurser, med godkänt resultat.
- Den lokala lärarutbildaren vid det svenska partnerområdet anser att det går att bedöma studentens måluppfyllelse under den förkortade VFU-perioden i svensk skola.

6.3 Skriftlig ansökan om VFU i utländsk förskola/skola, på därför avsedd blankett, lämnas till Chef för Lärarutbildningens kansli inför aktuell termin. Prövning av ansökan sker i samråd med ansvarig lärarutbildare på universitetet och lokal lärarutbildare. I ansökan lämnar studenten förslag på lämplig placering. Chef för Lärarutbildningens kansli beslutar i ärendet. Handläggningstiden är ca 30 arbetsdagar.

7. Alternativ VFU

7.1 Delar av den verksamhetsförlagda utbildningen kan förläggas till verksamhet som ligger utanför studentens kommande examen.

Förskolläraryrket

VFU1, VFU2 och VFU3 genomförs i sin helhet i förskoleverksamhet.

VFU4: Upp till två veckor av totalt fem kan förläggas till alternativ verksamhet.

Grundläraryrket och Ämnesläraryrket

VFU1 och VFU2 genomförs i skolverksamhet som motsvarar respektive examen.

VFU3: Upp till två veckor av totalt tio kan förläggas till alternativ verksamhet

7.2 För alternativ VFU gäller att nedanstående kriterier är uppfyllda:

- Studenten ska ha genomfört sina studier, inklusive tidigare VFU-kurser, med godkänt resultat.
- Den lokala lärarutbildaren vid det ordinarie partnerområdet anser att det går att bedöma studentens måluppfyllelse under den förkortade VFU-perioden.

7.3 Skriftlig ansökan om Alternativ VFU, på därför avsedd blankett, lämnas till Chef för Lärarutbildningens kansli inför aktuell termin. Prövning av ansökan sker i samråd med

ansvarig lärarutbildare på universitetet och lokal lärarutbildare. I ansökan lämnar studenten förslag på lämplig placering. Chef för Lärarutbildningens kansli beslutar i ärendet.

Handläggningstiden är ca 30 arbetsdagar.

8 Underkänd VFU

8.1 Det är obligatorisk närvaro på de skolförlagda delarna av VFU.

8.2 Upp till 5 dagars frånvaro tas igen i direkt anslutning till VFU-kursen i samråd med lokal lärarutbildare och ansvarig lärarutbildare på universitetet. Om studenten vid VFU-kursens slut varit frånvarande mer än 5 dagar är VFU-kursen underkänd. Om särskilda skäl för frånvaro över fem dagar föreligger kan student ta igen missade dagar enligt utarbetad individuell handlingsplan. Huruvida särskilda skäl föreligger avgörs av examinator i samråd med utbildningssamordnare.

8.3 Så snart tveksamhet råder om en students möjligheter att uppnå lärandemålen för aktuell VFU-kurs ska den lokala lärarutbildaren kontakta universitetets lärarutbildare som ansvarar för att samtal förs med inblandade parter och en handlingsplan upprättas för de resterande dagarna i VFU-kursen.

8.4 Vid underkänd VFU-kurs informerar universitetets lärarutbildare studenten om betyget och skäl för underkännandet.

Universitetets lärarutbildare meddelar sedan kansliets VFU-handläggare som kallar till uppföljande möte efter underkänd VFU. Deltagare i detta möte är studenten, ansvarig lärarutbildare på universitetet, programledare, VFU-handläggare och vid behov även studievägledare och/eller lokal lärarutbildare från partnerområdet. Studenten får ta med ytterligare en person, t.ex. studentombudet, om så önskas.

Ansvarig lärarutbildare på universitetet tillser att det vid mötet finns skriftlig dokumentation från lokal lärarutbildare samt att det tydligt framgår vilket/vilka lärandemål studenten inte nått upp till. Vid mötet upprättas en handlingsplan för fortsatt hantering av ärendet.

9 Om-VFU

9.1 En student som fått underkänt på en VFU-kurs har rätt att göra om kursen en gång, s.k. om-VFU.

9.2 Om-VFU ska genomföras vid nästkommande (eller senare) ordinarie kurstillfälle. Om-VFU innebär som regel studieuppehåll.

9.3 Studenten ansvarar för att omregistrera sig på aktuell kurs. Studenten är också ansvarig för att informera universitetets lärarutbildare om att det är en omprovning som ska

bedömas. Studenten kontaktar också studievägledare och VFU-handläggare senast 1 maj för om-VFU kommande hösttermin eller 1 nov för om-VFU kommande vårtermin. I de fall datumen ovan inte går att hålla, till exempel i Kompletterande pedagogisk utbildning och Yrkeslärarprogrammet, tar studenten kontakt snarast möjligt.

- 9.4** Student som fått underkänt två gånger på samma VFU-kurs kan ansöka om ett tredje examinationstillfälle.
- 9.5** Ansökan om ett tredje examinationstillfälle, på därför avsedd blankett och med bilagor, lämnas till chef för Lärarutbildningens kansli. Lärarutbildningens dekan beslutar i ärendet.

Regler för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom lärarutbildningen vid Karlstads universitet

Bilaga 1

Aktörer och uppgifter i den verksamhetsförlagda utbildningen

Student

Studenten ansvarar för att hans/hennes studieplanering på Min sida är korrekt och tar direkt kontakt med studie- och karriärvägledare om den ska ändras på något sätt. Studenten ansvarar för att ta del av den information som ges som förberedelse inför en VFU-kurs, t.ex. genom att delta i de informationstillfällena och VFU-seminarier som erbjuds. Studenten ska i god tid före varje VFU-kurs kontakta VFU-samordnaren på partnerområdet samt sin kommande lokala lärarutbildare för att planera VFU-kursen.

Lokal lärarutbildare

Den lokala lärarutbildaren ansvarar för handledningen av den enskilde studenten. I detta uppdrag ingår att stödja lärostudentens utveckling till professionell lärare genom att uppmuntra, utmana och bedöma den studerandes insatser. Så snart tveksamhet råder om en students möjligheter att uppnå lärandemålen för aktuell VFU-kurs ska lokal lärarutbildare kontakta universitetets lärarutbildare. Till uppdraget hör också att tillsammans med andra lärarutbildare på partnerområdet svara för kontinuitet i studentens utbildning samt fortlöpande ansvara för progressionen i de verksamhetsförlagda momenten för den studerande.

Universitetets lärarutbildare

Ansvarig lärarutbildare på universitetet ska i god tid före VFU-kursens början informera studenterna om VFU-kursens omfattning och innehåll. Hen ansvarar också för att i god tid före VFU-kursens början via e-post skicka ut VFU-dokument, bedömningsunderlag och ev. annan information om kursen till studenternas VFU-samordnare. Det är till universitetets lärarutbildare som VFU-samordnare eller lokal lärarutbildare vänder sig vid frågor om VFU-kursen eller om det uppstår några problem under studentens tid i partnerområdet. Universitetets lärarutbildare kan dessutom genomföra digitala trepartssamtal och göra besök på partnerområdet.

Programledare

Programledare har det övergripande ansvaret för VFU inom sitt program. Programledare för Kompletterande pedagogisk utbildning och Yrkeslärarprogrammet beslutar om VFU i tjänsten.

VFU-handläggare

VFU-handläggare vid Lärarutbildningens kansli ansvarar för att varje student får en VFU-placering i lämplig verksamhet inför sin första VFU-kurs. VFU-handläggare hanterar utbetalning av VFU-ersättning till partnerområdet samt handlägger ärenden gällande resebidrag och byte av partnerområde.

VFU-samordnare/Huvudsamordnare

Varje partnerområde har en VFU-samordnare eller motsvarande som placerar studenten hos en lokal lärarutbildare inför varje VFU-kurs. VFU-samordnaren ansvarar för att den information som skickas ut till partnerområdet från universitetet kommer rätt lokal lärarutbildare tillhanda. VFU-samordnaren hanterar byte av förskola/skola/lokal lärarutbildare inom partnerområdet. VFU-samordnaren meddelar VFU-handläggare uppgifter för utbetalning av VFU-ersättning och kontrollerar fakturaunderlag. I vissa kommuner finns en huvudsamordnare som ansvarar för organisationen av den verksamhetsförlagda utbildningen i kommunen.

Chef för Lärarutbildningens kansli

Chef för Lärarutbildningens kansli ansvarar för att kommunerna hålls informerade om lärarutbildningens innehåll och utveckling, samt ansvarar för att relevant utbildning erbjuds lärarutbildare på partnerområdena.